

продуктами пропорционально выбранной базе. Основные затраты – затраты, напрямую связанные с технологическим процессом производства, без которых процесс производства не может быть осуществлен. Их можно определить как совокупность прямых затрат (прямые материалы, прямая заработная плата и прочие прямые затраты). Затраты, связанные с организацией, обслуживанием и управлением производства, называются накладными [3].

При сборе данных о затратах для принятия решений обычно выделяют следующие виды затрат: постоянные и переменные, релевантные и нерелевантные, безвозвратные, приростные, предельные. Постоянные затраты остаются неизменными в течение отчетного периода и не зависят от деловой активности предприятия. Переменные затраты – затраты, которые изменяются прямо пропорционально переменам в объемах производства. Затраты подразделяются на релевантные или нерелевантные в зависимости от того, принимаются ли они в расчет при принятии управленческих решений или нет. Безвозвратные затраты – это стоимость ресурсов, которые уже приобретены в результате ранее принятого решения и которые не могут быть изменены никаким настоящим или будущим решением. Приростные затраты представляют собой дополнительные затраты, возникающие при производстве дополнительной группы или партии единиц продукции. Приростные затраты в разных источниках называют также инкрементными или дифференциальными. Под предельными (маржинальными) затратами понимают дополнительные затраты в расчете на единицу продукции.

Литература

- 1 Алданиязов К.Н. Управленческий учет и анализ: Учебное пособие. - Алматы: Издательство «NURPRESS», 2014. – 204с.
- 2 Друри К. Управленческий и производственный учет: Учебник. / К. Друри. - М.: ЮНИТИ, 2015. – 1423с.
- 3 Бухгалтерский (управленческий) учет: учебное пособие / А.В. Басова, А.С. Нечаев. — М.: ИНФРА-М, 2017. — 324 с.

Узакова А.Б., 3 курс (академик Е.А. Букетов атындағы ҚарМУ)
Ғылыми жетекші - э.ғ.м., аға оқытушы Темирбекова Л.А.

САЛЫҚ САЛУ БОЙЫНША ЖЕҢІЛДЕТІЛГЕН ТӘРТІППЕН ЖҰМЫС ІСТЕЙТІН СУБЪЕКТІЛЕРДЕГІ БУХГАЛТЕРЛІК ЖӘНЕ САЛЫҚ ЕСЕБІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Қазақстан Республикасының Салық заңнамасына сәйкес шағын бизнес субъектілері жалпыға белгіленген режим және оңайлатылған декларация негізіндегі арнаулы салық режимі, патент негізінде арнаулы салық режимін қолдана отырып жұмыс істей алады. Шағын кәсіпкерлік субъектілерінің үлесі айтарлықтай үлкен және мемлекеттік экономикадағы елеулі бөлігін алады.

Мемлекет басшысы өз жолдауында барлық кәсіпорындарды, шағын және орта бизнес субъектілерін табыс салығынан босату туралы тапсырма берді. Салық заңнамасына сәйкес микро бизнес - 15 адамға дейін жұмыс істейтін және жылдық табысы 30 000 АЕК-ке дейін (79 530 000 теңге) жеке кәсіпкерлер, заңды тұлғалар; шағын бизнес - 100 адамға дейін жұмыс істейтін және жылдық табысы 300 000 АЕК-ке дейін (795 300 000 теңге) жеке кәсіпкерлер мен заңды тұлғалар.

Осы бапта оңайлатылған декларация негізінде арнаулы салық режимін қолданатын заңды тұлғалардың, жалпы белгіленген режим бойынша жұмыс істейтін жеке кәсіпкерлер мен оңайлатылған декларация негізінде жұмыс істейтін жеке кәсіпкерлер кірістерін есепке алуды ұйымдастыру ерекшеліктері қарастырылады. Сондай-ақ, 2020 жылы салық заңнамасындағы болған өзгерістер қарастырылады.

2020 жылғы 1 қаңтардан бастап арнайы салық режимі бойынша өзгерген маңызды Салық заңдары:

1. Микро және шағын бизнес салық төлеуден босатылды:

- патентпен жұмыс істейтін жеке кәсіпкерлер;
- жеңілдетілген тәртіппен жұмыс істейтін ЖК және ЖШС;
- шаруа және фермер қожалықтары, ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерге арналған арнайы режим;

Босату мынадай қызмет түрлерін жүзеге асыратын тұлғаларға қолданылмайды:

- есірткі құралдарының, психотроптық заттар мен прекурсорлардың айналымына байланысты қызмет;
- акцизделетін өнімді өндіру және (немесе) көтерме сату;
- астық қабылдау пункттерінде астықты сақтау жөніндегі қызмет;
- лотерея өткізу;
- ойын бизнесі саласындағы қызмет;
- радиоактивті материалдар айналымына байланысты қызмет;
- банк қызметі (не банк операцияларының жекелеген түрлері) және сақтандыру нарығындағы қызмет (сақтандыру агентінің қызметінен басқа);
- аудиторлық қызмет;
- бағалы қағаздар рыногындағы кәсіби қызмет;
- кредиттік бюролардың қызметі;
- күзет қызметі;
- азаматтық және қызметтік қару мен оның патрондарының айналымына байланысты қызмет;
- жер қойнауын пайдалану саласындағы қызмет, оның ішінде ізденушілердің қызметі;
- пайдалы қазбаларды өткізу, оның ішінде трейдерлердің қызметі, көмір, мұнай сату жөніндегі қызмет;
- сыртқы экономикалық қызмет.

2. 2020 жылдан бастап патентті қолдануға рұқсат етілген қызмет түрлерінің тізбесі заң жүзінде шектелді, оның ішінде сауда алынып тасталды. Қызмет түрлерінің шектеулі тізбесіне барлығы 32 қызмет түрі кіреді (мүлікті жалға беру; білім беру, аударма қызметтері; фотография қызметтері; шаштараз қызметтері, такси қызметтері және т.б.).

3. 2020 жылдың 1 қаңтарынан бастап тіркелген салық заң жүзінде жойылды. Тіркелген салық төлеушілер салық салудың басқа режимдеріне көшуге және тіркелген салық салу объектілерін есептен шығаруға міндетті.

4. Әлеуметтік төлемдер:

Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес арнаулы салық режимін қолданатын дара кәсіпкерлер мен шаруа немесе фермер қожалықтары өзі үшін:

- 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жарналардың мөлшері 5% құрайды (1,4 АЕК);
- әлеуметтік аударымдардың мөлшері өздігінен мәлімделген табыстан міндетті - 3,5 %. Бұл ретте, ай сайынғы ең төменгі табыс мөлшері-1 АЕК, максималды - 7 АЕК құрайды;
- зейнетақы мөлшері МЗЖ есептеу үшін қабылданатын ай сайынғы кірісінің 10% мөлшерінде. Бұл ретте, ең аз табыс мөлшері-1 АЕК, ең жоғарғы - 50 АЕК құрайды.

Оңайлатылған режимде жеке кәсіпкерлер мен жауапкершілігі шектеулі серіктестігі қызметкерлері үшін төленетін ай сайынғы төлем салықтарын келесі 1 кестеден көре аласыздар:

Кесте 1

Оңайлатылған режимде жеке кәсіпкерлер мен жауапкершілігі шектеулі серіктестігі қызметкерлері үшін төленетін ай сайынғы төлем салықтары

Жалақы	Зейнетақы қорына ұсталымдар	Жеке табыс салығы	МӘМС	МӘМС (жұмыс беруші төлейтін)	Әлеуметтік аударымдар	барлығы
42500	4250	0	425	850	1488	7013
70000	7000	2050	700	1400	2205	13355
100000	10000	4750	1000	2000	3150	20900
200000	20000	13750	2000	4000	6300	46050

Осы шаралардың барлығы микро және шағын бизнес субъектілеріне ақша қаражатын босатуға мүмкіндік береді, бұл отандық бизнестің дамуына қуатты серпін береді.

Әдебиеттер:

1. Нұр-сұлтан қаласы бойынша Мемлекеттік кірістер департаменті (nursultan.kgd.gov.kz/ru)
2. uchet.kz сайты
3. online.zakon.kz сайты
4. adilet.zan.kz сайты